

KJAK

Óluva í Gong

forkvinna. Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar

Stóra blinkandi yvirskriftin »Sparingar á eldraøkinum rakar nú búfólkið«

Hetta er tó ikki heilt rætt. Skerjingar innan eldraðikið ella manglandi meirjáttan hava havt ávirkan á røktina gjøgnum longri tíð. Hesa ferð er tað bara meira ítøkiligt, nú tað er skrivað í eitt bræv og sent út til avvarandi.

Røktarheim, sum hava havt somu játtan gjøgnum fleiri ár hava sjálvandi verið noydd til at skerja á øllum økjum fyri at halda játtanina.

Hetta er ikki serliga tørført at skilja hjá vanligu føringinum. Øll húsarhald hava seinastu árinum følt á eignum lumma, hvussu útreiðslurnar vaksa til vanligar húsarhaldsvørur, streym og hita. Hetta er sjálvsagt eisini galdandi fyri røktarheim, sum hava tikið avleiðingarnar og skjert á øllum økjum. Beinleiðis skerjingar hava tó ikki verið gjørdar á røktina, men óbeinleiðis skerjingar á røktina hava so sanniliga verið. Hetta hevur víst seg við, at eyka starvsfólk ikki

hava verið innkallaði, tá sjúka hevur verið millum starvsfólk. Um eyka fólk eru innkallað, so hava tey bert verið hálvan dag, arbeiðsdagurin er stytur osv.

Sparingarnar raka beinleiðis tann eldra á røktarheiminum

At Landsstýriskvinnan í almannamálum og stjórin í Almannaferkinum siga, at tað er ímóti beinleiðis boðum, at skerja røktina undrar okkum stórliga. Spurningur má setast við, hvar man fyrst stillar sær at sparinganar skulu raka.

Skerjir tú køkin, so rakar tað tann matin, sum búfólkið skal eta. Hetta kann hava vanlukkuligar fylgir við sær, tí fleiri av búfólkunum hava tørv á serkosti orsakað av sjúku og/ ella ellisbreki. Skerjir tú reingerðina, so rakar tað umhvørvið, sum búfólkið býr í. Hetta kann eisini hava álvarsligar fylgir við sær, tí fleiri av búfólkunum

eru veik og hava veika imumverju og er tí eitt reint umhvørvi sera umráðandi. Tað sama ger seg galdandi, um tað er longri ímillum, at búfólkini sleppa í bað, eins og tað eisini ávirkar vælverðuna hjá búfólkunum. Sparir man menning av starvsfólkum burtur, fáa búfólkini ikki gagn av nýggjari vitan innan eldrarøkt osv. Hetta er nakað, sum eitt nú Ældresagen í Danmark hevur sett sum krav til røktarheimini. Verður spart á virkis og venjingarstovunum á røktarheimunum, fer hetta at hava stóra ávirkan á innihaldið í degnum hjá tí eldra. Fleiri teirra eru orsakað av sjúku og/ ella førleikamissi nærum fallin í fátt og teir aktivitetir og venjingar tey fáa bjóðað á røktarheimunum, gevur teimum ofta eitt innihald og nakað at fara upp til í dagligdegnum á røktarheimunum. Eins og venjingin er sera stimbrandi fyri vælveru og førleikarnar. Ikki kann sigast annað

enn, at tað er beinleiðis naivt, at siga at sparingar ikki mugu raka búfólkið. Ein útsøgn, sum eg havi trupult við at taka í álvara.

Áhugavert er at staðfesta hvørja støðu eldraðikið er í nú økið skal leggjast út til kommununar. Sum kommunalpolitikkari eigur ein at lurta væl eftir hvørjum útmeldingum starvsfólkini innan eldraðikið koma við og boðini eru greið. Tað er spart inn á bein og eingi útlit eru til nakra menning á økinum.

Tað mest ræðandi er tó, at vísiðin fyri eldraðikið er, at finna sparingar. Vit spara tað ræsta kjóti nýggjársdag og tað turra kjóti annað jóla kvöld. Vit leggja øll politisk vallyftir í niðastu skuffu saman við allari viðring fyri okkara eldru borgarum.

Loyvi mær at seta spurning við, um vit sum samfelag kunnu loyva okkum tað? Er hetta verðuliga tað, sum vit ynskja.

Eyðgunn Samuelsen

tingvinna
Javnaðarflokkurin

Taka broddin av sparingunum

Hóast landstýriskvinnan í almannamálum, Annika Olsen, longu tann 22 apríl visti, at eldraðiki manglaði pening og at ógvusligar sparingar vóru settar í verk longu 1 januar 2013, valdi hon ikki at biða um meir pening á eykajáttanini, ið var lögð fram á ting 8 dagar seinni.

Tað skuldu fleiri mót-mælir til, ikki fyrr enn 200 starvsfólk og avvarðandi møttu upp í almannamálaráðnum, boygdi samgongan seg.

Halda fast við sparikósina

Nú síðsta dagin ið tingið var saman kom ein um-bøn um eykajáttan á tingborð. Ein skuldi trúð, at so fór at verða biðið um allan pening, ið tørvur var á, men so var ikki. Landstýriskvinnan bað um 4,1 millión hóast tørvurin er 6,2 milliónir. Hetta við ikki at útvega nøktandi játtan merkir í veruleikanum, at samgongan heldur fast við sparikósina og bert vil taka ringastu avleiðingarnar burtur, heldur enn at strika sparingarnar.

Vit skulu minnst til, at hetta eru sparingar, ið leggja eitt ómenniskjansligt trýst á starvsfólkini í eldrarøktini. Fyri tey eldru er avleiðingin enn verri, tey vera útsett fyri eini sera óvirðiligari viðferð. Útreiðslur til mat, reingerð og náttarvakt vóru skerðar, hetta gongur beinleiðis útyvir røktina av teim eldru.

Heimatænastan er eisini illa sperd, men tann partin verður onki gjørt við. Umberingin fyri ikki at

biða um neyðuga peningin til eldrarøktina er, at restin skal finnast við sparingum innan leiðslubygnaðin. Hetta, at minka um leiðslubygnaðin er harðliga tiltrongt. Trupulleikin er bert at ein tilílik tilgongd ikki gevur sparingar her og nú, men á longri sikt.

Peningurin er tøkur

Andstøðan legði broytingaruppskot fram um at játta allar 6,2 milliónirnar og vit vístu á, at til bar at finna peningin á kontuni fyri rentustuðul, tí útreiðslurnar til rentustuðul eru minni enn mett var. Tað er sera harmiligt at hetta uppskotið fall. Tá ið upplýst er, at hetta er peningurin ið skal til og tá ið vísast kann á hvar peningurin kann finnast, so er ongin umbering fyri at fella broytingar uppskotið.

Ongin lønarfram-skriving í 2014

Tað er at fegnast um, at samgongan, hóast alt játtaði 4,1 millión til eldrarøktina. Men tað er neyðugt at finna eina langsiktaða loysn á trupulleikarnir innan eldrarøktina. Samgongan hevur ikki lagt upp fyri løn- og prísvøkstri fyri 2014 innan eldrarøktini, so neyðugt verður at finna henda peningin til figgj-arlógina í heyst. Vónandi verður ikki neyðugt hjá starvsfólki og avvarðandi aftur at rópa upp í heyst, um vantandi játtan. Skal ein varandi loysn finnast, er neyðugt at gera upp við sparikósina tí tað ber hvørki til at spara seg til vælferð ella vøkstur.

Mortan Rasmussen

Fontaine House

Eg havi av góðum grundum fylgt við í lögtingsviðgerðini av uppskoti um Fontaine House í Føroyum.

Eg má siga, at eg eri sera sera vónbrotin av viðgerðini, uppskotið fekk í tinginum. Sjálvsagt visti eg, at borgarligur politikkur sjáldan vendir hjálpini hagar, hon er mest fyri neyðini, og at uppskotið tí fór at verða forkastað. Niðurgerðandi viðgerðin, har politisku umboðini fyrst tóku so hjartaliga synd í teimum sálar-sjúku, men tá á stóð vendi teimum bakið, var ikki neyðug men vísti júst muruna í borgarliga partinum av okkara samfelag.

Har eg vaks upp bleiv tað ikki at svara einum aftur

roknað fyri vanvirðing. Politiska viðgerðin av stórmálunum fyri góðum ári síðani var eisini av slíkum slag. Her bleiv als ikki svarað aftur, tá andstøðupolitikarar høvdu innlegg og fyrispurningar – total forakt! Í sambandi við deyða son míns skrivaði eg til tvey viðkomandi landsstýrisfólk. Bert annað (Karsten Hansen) svaraði mær aftur.

Nú hava Hergeir Staksberg og Hanus Samró skrivað lesarabrøv um málið. Tað sær út fyri mær, at Hanus Samró vil hava eldsálir at stríðast fyri málinum í eitt áramál framyvir – eg skilji ikki hví, men hann samanber við, at tað tók eldsálum fleiri ár at fáa umstøður til tey “sálarliga

menningartarnaðu”.

Her er tó als ikki talan um sálarliga menningartarnað men um fólk, tíverri ofta ung, ið hava sálarligar trupulleikar – ikki altíð ógvusligar og ikki altíð varandi, men har viðgerðin á Psykiatriska Deplinum alt ov ofta meira er ein niðurbrótandi medisinsk viðgerð enn ein grøðandi samrøðuterapi, tí sparingar hava eliminerað fólkini, sum skulu taka sær av hesum partinum av viðgerðini. Úrslitið er mangan út og inn av Deplinum og tíverri eisini, at fólk taka lívið av sær. Í okkara lítla samfelag átti hetta als ikki at komið fyri. Eg kann eisini leggja afturat, at stórir partur av hesum “sálarliga menningartarnaðu”

hava hjartari peru enn bæði tú og eg. Tað er ávíst, at eitt útslúsingarheim kann spara endurinnleggingar og harafturat hjálpa patientunum til eitt innihaldsríkt og samfelagsgagnligt lív.

Annars bleiv framført ferð eftir ferð, at Landsstýriskvinnan við almannamálum hevur fulla heimild at játta pening til endamálið! Hon kundi bert ikki útvega peningin. Nú skuldi so verið lag á manni: Landskassin fekk nú ein dagin 30.000.000,00 kr triati milliónir til gávus frá Føroya Tele.

Annika Olsen – nú er ikki at tosa – nú er at játta peningin – tú hevur jú fulla heimild til tess!

Eitt afturat: Vælsignaðu

samgongutingfólk, leggið ikki stein omaná byrðu hjá teimum, sum skulu taka sær av okkara gomlu. Tað, sum gongur fyri seg nú, er so langt úti, at rætthugsandi fólk mugu hava skomm av tykkum. Eg gevi Ejleri Eg-holm fullan rætt í øllum, hann førði fram í SVF og fari at enda við einum setningi frá Grundtvig, sum so væl lýsir grundtankarnar fyri okkara vælferðarsamfelag.

Hesum samfelagnum, sum tit eru væl á veg at bróta niður:

Og da har i rigdom vi drevet det vidt, når få har for meget og færre for lidt.

NB: Hevur ongin hugsað tankan at figgja Fountain húsið á sama hátt sum Hvíldarheimið?